

Gradació

Data d'edició: 25 de Maig de 2012

Autoria: Alejandra de Riquer Permanyer

Altres idiomes: [Gradación](#)

Del llatí *gradatio*. Denominada també [concatenació](#) o [clímax](#). En la preceptiva retòrica, aquest terme presenta dues accepcions diferents:

(1) La retòrica clàssica defineix la gradació com una [figura de dicció](#) consistent en la successió d'[anadiplosis](#) -la repetició de l'última part d'un enunciat al començament de l'enunciat següent- al llarg de dos o més segments textuais consecutius. Aquesta gradació es caracteritza, doncs, per un encadenament formal i estructurat de les paraules.

(2) En la retòrica actual, el terme gradació s'aplica a la [figura de dicció](#) consistent en la mera successió de paraules o expressions els elements de les quals impliquen una ampliació o una precisió semàntica respecte de l'element immediatament anterior.

Continguts

[Explicació](#)

[Conceptes relacionats](#)

[Bibliografia bàsica](#)

Explicació

(1) La gradació concebuda com una [anadiplosi](#) continuada es pot representar gràficament amb l'esquema [...**x**][**x**...**y**][**y** ..**z**][**z**....]

Noi siamo usciti fore

del maggior corpo al ciel ch'è pura **luce**:

luce intellettuale, piena d'**amore**

amor di vero ben, pien di **letizia**;

letizia che trascende ogni dolzore.

Gradació

Publicat a Diccionari de lingüística on line (<http://www.ub.edu/diccionarilinguistica>)

Aquest tipus de gradació presenta tot sovint una relaxació en la igualtat dels elements repetits, que pot afectar tant a la immediatesa del contacte com a les formes flexives. En altres paraules, no cal sempre que l'adjacència de les paraules repetides sigui immediata ni que la seva identitat formal sigui total.

In urbe **luxuries** creatur, ex **luxuria** existat **avaritia** necesse est, ex **avaritia** erumpat audacia, inde omnia scelera ac maleficia gignuntur.

'El **lux** s'origina a la ciutat, **del lux** sorgeix necessàriament l'avarícia, **de l'avarícia** brota l'audàcia i d'aquí neixen tots els crims i mals.'

(2) La gradació, entesa com una enumeració d'elements, se sol subdividir en dos tipus segons que augmenti o minvi progressivament la intensitat o l'abast semàntics dels seus elements. Així, la gradació que es presenta com una ascensió es denomina [clímax](#) [x] i la que es presenta com un descens, [anticlímax](#) [x].

[Clímax](#) o gradació ascendent:

Veni, vidi, vici

'Vaig arribar, vaig veure, vaig vèncer'

[Anticlímax](#) o gradació descendent:

(...)

se vuelva, mas tú y ello juntamente

en **tierra**, en **humo**, en **polvo**, en **sombra**, en **nada**

Atès que, en aquest tipus de gradació, la successió d'elements es dona en virtut del seu significat, és possible trobar aquesta figura combinada amb d'altres que impliquen certes manipulacions semàntiques, com a l'exemple següent, en el qual una gradació descendent passa a ser ascendent per l'efecte de la [ironia](#):

If once a man indulges himself in **murder**, very soon he comes to think little of **robbing**; and from **robbing** he comes next to **drinking** and **Sabbath-breaking**, and from that to **incivility** and **procrastination**.

Gradació

Publicat a Diccionari de lingüística on line (<http://www.ub.edu/diccionarilinguistica>)

De vegades és possible trobar els dos tipus de gradació, (1) i (2), combinats entre si en un mateix text. Al següent exemple es pot observar com a la gradació concatenada d'elements al llarg del poema se li suma la gradació en anticlímax del darrer vers.

Entre el **trino** del pájaro
y el son grave del agua.
El **trino** se tenía
en la frágil **garganta**;
la **garganta** en un bulto
de plumas, en la **rama**;
y la **rama** en el **aire**,
y el **aire**, en **cielo**, en **nada**

Fins i tot es dóna el cas que ambdós tipus de gradació, (1) i (2), es corresponguin estrictament, de tal manera que, com al següent exemple, apareguin fusionats:

Mal te perdonarán a ti **las horas**,
las horas que limando están **los días**,
los días que royendo están **los años**.

Conceptes relacionats

[Figura de dicció](#)

[Concatenació](#)

[Anadiplosi](#)

[Clímax](#)

[Anticlímax](#)

[Ironia](#)

Bibliografia bàsica

Azauste, A. - Casas, J. (1997), *Manual de retórica española*, Barcelona, Ariel.

Lausberg, H. (1968), *Manual de retórica literaria*, 3 vols., Madrid, Gredos (trad. de

Gradació

Publicat a Diccionari de lingüística on line (<http://www.ub.edu/diccionarilinguistica>)

J. Pérez Riesco de l'original alemany *Handbuch der literarischen Rhetorik*, München, Max Hueber, 1960).

Lázaro Carreter, F. (3^aed) (1971), *Diccionario de términos filológicos*, Madrid, Gredos.

Marchese, A. - Forradellas, J. (1986), *Diccionario de retórica, crítica y terminología literaria*, Barcelona, Ariel (trad de J. Forradellas de l'original italià *Dizionario di retorica e di stilistica*, Milano, Mondadori, 1978).

Mayoral, J. A. (1994), *Figuras Retóricas*, Madrid, Síntesis.

Mortara Garavelli, B. (1991), *Manual de retórica*, Madrid, Cátedra (trad. de M. J. Vega de l'original italià *Manuale di retorica*, Milano, Bompiani, 1989).

Oriol Dauder, J. A. - Oriol i Giralt, J. (1995), *Diccionari de figures retòriques i altres recursos expressius*, Barcelona, Llibres de l'Índex.

Spang, K. (2005), *Persuasión. Fundamentos de Retórica*, Pamplona, Ediciones de la Universidad de Navarra.